

**2023-жылдын 1-январынан тартып 2024-жылдын 31-декабрына чейинки
мезгил аралыгына карата “Кара-Балта спирт заводу” мамлекеттик
ишканасынын ишине жүргүзүлгөн шайкештик аудити жөнүндө
отчет**

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын 2025-жылга аудитордук иш планына ылайык, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын 2025-жылдын 1-сентябрындагы № 06-1/543 буйругунун негизинде 2023-жылдын 1-январынан тартып 2024-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата “Кара-Балта спирт заводу” мамлекеттик ишканасынын ишине шайкештик аудити жүргүзүлгөн.

Жооптуу тараптар жана аудит субъектиси

Бул аудитке карата жооптуу тарап жана аудит субъектиси болуп “Кара-Балта спирт заводу” мамлекеттик ишканасы (мындан ары - "КСЗ" МИ, Ишкана) эсептелет.

Аудит жүргүзүлгөн мезгилде ыйгарым укуктуу каржы башкаруучулар болуп төмөнкүлөр саналат:

- биринчи кол коюу укугу менен – директор А.Ж. Ибраев;
- экинчи кол коюу укугу менен – 2023-жылдын 1-январынан 10-апрелине чейин башкы бухгалтер - Б.А. Муралиева, 2023-жылдын апрель айынан тартып бүгүнкү күнгө чейин - Т.Н. Воробьева.

Жооптуу тараптын милдеттери

“Кара-Балта спирт заводу” мамлекеттик ишканасынын жалпы милдеттерине мыйзамдуу орган тарабынан өкүлдөлгөн ыйгарым укуктарды ишке ашыруу жана Ишкананын каражаттарын тескөө, ошондой эле ушул аудиттин предметине карата жооптуу болуу кирет.

Аудитордун жана аудит тобунун милдети

Аудитордун жана аудит тобунун милдети, жүргүзүлгөн аудиттин негизинде “КСЗ” МИнин ишинин критерийлерине ылайыктуулугу боюнча өз алдынча корутундуга келүү. Аудит, корутундуларды тастыктоо үчүн жетиштүү жана ишенимдүү далилдерди алуу үчүн максатында жол-жоболорду аткарууну камтыйт. Аткарылган жол-жоболор аудитордун жана аудит тобунун кесиптик пикирине жараша аныкталат, анын ичинде алдамчылык же катачылыктардан келип чыккан олуттуу шайкеш келбестиктердин тобокелдигин баалоо да бар. Чогултулган аудитордук далилдер бул отчетто баяндалган корутундулар үчүн негизди камсыз кылуу үчүн жетиштүү жана ылайыктуу деп эсептейбиз.

Аудиттин предмети

Жогоруда белгиленген убакыт аралыгында аудиттин көлөмүнө киргизилген маселелер төмөнкүлөр:

- мурдагы аудитинин жыйынтыктары боюнча берилген жазма буйруктардын жана сунуштамалардын аткарылышы;
- Ишкананын бюджетинин түзүлүшү жана аткарылышы;
- этил спиртин өндүрүү жана сатуу боюнча талдоо;
- банкттык жана кассалык операциялар боюнча талдоо;
- эмгек акы жана ар кандай төлөмдөрдү эсептөөдө жана төлөөдө бузуулар;
- кредиттик милдеттенмелердин аткарылышы;
- дебитордук жана кредитордук карыздар;
- мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндөгү ченемдик документтердин сакталышы;
- негизги каражаттардын жана товардык-материалдык баалуулуктардын сакталышы.

Аудиттин критерийлери

“Кара-Балта спирт заводу” мамлекеттик ишканасынын ишмердүүлүгүнүн мыйзамдарга шайкештигин баалоодогу критерийлер:

- Кыргыз Республикасынын Эмгек кодекси;
- “Этил спиртин өндүрүүгө, импорттоого, сактоого жана сатууга мамлекеттик монополия жана алкогольдук продукцияны мамлекеттик жөнгө салуу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;
- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибин бекитүү тууралуу” токтому;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги № 258 “Оор жумуштар жана зыяндуу, же эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө” жобону жана Өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштардын типтүү тизмегин (оор жумуштар, зыяндуу, кооптуу жана башка өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштар, өзгөчө климаттык шарттардагы жумуштар) бекитүү жөнүндө” токтому;
- “Кара-Балта спирт заводу” мамлекеттик ишканасынын Уставы;
- Ишкананын ички жоболору, буйруктары, нускамалары жана иш процессин жөнгө салуучу ченемдик документтер.

Ишти аткарууда колдонулган аудиттин стандарттары

Иш INTOSAI аудитинин негизги принциптерине жана шайкештик аудити үчүн жетектөөчү көрсөтмөлөргө, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Кеңешинин 2021-жылдын 29-мартындагы № 01-26/56 токтому менен бекитилген Шайкештик аудити боюнча колдонмого ылайык жүргүзүлдү.

Этикалык талаптарга шайкештиги

Аудиттин эл аралык стандарттары этикалык ченемдердин сактоону, ошондой эле “КСЗ” Минин ишинин бардык олуттуу аспекттеринде тиешелүү мыйзамдарга жана жөнгө салуучу ченемдерге ылайык келээрине негиздүү ишеним ала тургандай аудитти пландаштырууну жана өткөрүүнү талап кылат.

Аткарылган ишти кыскача баяндоо

“Кара-Балта спирт заводу” мамлекеттик ишканасынын ишмердүүлүгүнө тиешелүү ченемдик укуктук актылар, ички ченемдик документтер изилденди. Аудит корутундуларды колдоо үчүн жетиштүү жана тийиштүү далилдерди алуу үчүн процедураларды аткарууну камтыйт.

Аудит кызмат адамдары тарабынан берилген документтердин, материалдардын, маалыматтардын негизинде тандалма жана статистикалык эмес ыкма колдонулуп, текшерүүнүн программасына ылайык жүргүзүлгөн.

“Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамына ылайык, аудитке берилген документтердин, финансылык отчеттуулуктун, башка отчеттордун жана маалыматтардын толуктугу жана тууралыгы үчүн жоопкерчиликти аудит субъектисинин жетекчилиги, кызмат адамдары жана аткаруучу адамдары тартат.

Аудит субъектисинин кыскача мүнөздөмөсү

“КСЗ” МИСи өз ишмердүүлүгүн Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 23-июнундагы № 323 токтому менен бекитилген “Кара-Балта спирт заводу” мамлекеттик ишканасынын уставына уставына ылайык жүргүзгөн.

Ишкананын ишинин негизги максаты болуп өндүрүштүк, техникалык, медициналык, ветеринардык жана башка максаттарда колдонулуучу этил спиртин өндүрүү жана менчигинин түрүнө карабастан Кыргыз Республикасынын аймагындагы бардык уюмдарды жана ишканаларды камсыз кылуу, ошондой эле алкогольдук продукцияны, этил спиртин камтыган дары препараттарын жана парфюмердик-косметикалык каражаттарды өндүрүү, дүң жана чекене сатуу, экспорттоо, импорттоо, жеткирүү жана сатып алуу саналат.

Ишкананын негизги милдеттери болуп алкогольдук продукцияны өндүргөн, тиешелүү лицензиясы бар ишканаларды этил спирти менен камсыз кылуу, ошондой эле фармацевтикалык өнөр жайдын, саламаттык сактоонун ишканаларын жана Кыргыз Республикасынын аймагындагы башка атайын керектөөчүлөрдү жабдуу, этил спиртин экспорттоого өндүрүү, мамлекеттик бюджетке салыктардын жана башка төлөмдөрдүн түшүүсүн көбөйтүү, этил спиртин өндүрүүнүн технологиясын өркүндөтүү жана анын сапатын жакшыртуу саналат.

Ишкананын негизги функциялары болуп этил спиртин, этил спиртин камтыган дары препараттарын жана парфюмердик-косметикалык каражаттарды өндүрүү жана сатуу, Ишкананын кызматкерлерин окутууну, кайра даярдоону жана квалификациясын жогорулатууну уюштуруу, чарба

жүргүзүү укугунда бекитилген мүлктү сактоону жана багыты боюнча пайдаланууну камсыз кылуу, өндүрүштү өнүктүрүү максатында инвестицияларды тартуу жана инновациялык ишти жүргүзүү эсептелет.

Корутунду

Аудит тарабынан жүргүзүлгөн иштердин жыйынтыгында, “Кара-Балта спирт заводу” МИнин иши төмөндө баяндалган айрым жагдайларды кошпогондо, жалпысынан бардык олуттуу аспекттерде мыйзамдын талаптарына (аудиттин критерийлери) шайкеш келери аныкталды.

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурдагы аудитинин жыйынтыктары боюнча жазма буйруктун жана сунуштаманын аткарылышы

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурдагы 2022-жылдын 1-январынан тартып 2022-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу Мамлекеттик мүлктү башкаруу боюнча фонду тарабынан республикалык бюджеттин киреше бөлүгүнүн жана бюджеттин аткарылышына жүргүзүлгөн шайкештик аудиттин жыйынтыгы боюнча берилген жазма буйрук жана сунуштама толугу менен аткарылган.

2023-2024-жылдарга бюджетинин түзүлүшү жана аткарылышы боюнча

Ишкананын бюджетти өндүрүштүк кубаттуулугуна жана мурунку жылдардагы продукцияны сатуу көрсөткүчтөрүнө негизделип түзүлгөн. Ал эми чыгашалар бөлүгү мурдагы жылдардагы чыгымдар калькуляциясынын негизинде пландалган.

2023-жылы Ишкананын бюджетинин аткарылышы

Беренелердин аталышы	2023-жыл		Четтөө	миң сом
	план	факт		Четтөө, %
Жалпы кирешелер, анын ичинде:	2 761 275,0	1 443 206,8	- 1 318 290,4	52,3%
<i>Түшкөн акча каражаттары – негизги киреше</i>	2 693 425,0	1 390 589,4	- 1 302 835,6	51,6%
Спирт сатуу	2 340 000,0	1 130 188,1	- 1 209 811,9	48,3%
Эфир-альдегид фракциясынын сатылышы	19 800,0	7 638,8	- 12 161,2	38,6%
Сивуш майы	285,0	115,9	- 169,1	40,7%
95% медициналык спирт	285 500,0	222 838,8	- 62 661,2	78,1%
Көмүр кычкыл газы (CO ₂)	14 400,0	7 513,2	- 6 886,8	52,2%
Спирт калдыгы (барда)	33 440,0	22 294,6	- 11 145,4	66,7%
<i>Башка негизги ишмердүүлүктөн түшкөн киреше</i>	67 850,0	52 506,3	- 15 343,7	77,4%
Техникалык кайра иштетүү	65 000,0	20 689,4	- 44 310,6	31,8%

Материалдарды сатуу	800,0	28 959,4	28 159,4	3619,9%
Башка (ар түрдүү) кирешелер	2 050,0	2 857,5	807,5	139,4%
Жалпы чыгашалар	1 913 825,0	1 038 171,0	- 875 654,0	54,2%
Операциялык чыгашалар	1 900 240,0	1 026 330,3	- 873 909,7	54,0%
Чийки зат сатып алуу	1 470 940,0	684 346,7	- 786 593,3	46,5%
Айлык акы	99 700,0	97 245,0	- 2 455,0	97,5%
Сыйлык (премия)	21 900,0	25 684,2	3 784,2	117,3%
Газ үчүн төлөм	252 800,0	151 773,8	- 101 026,2	60,0%
Административдик чыгашалар	37 400,0	47 767,7	10 367,7	127,7%
Таза пайда же чыгым	163 607,4	371 500,0	207 892,6	227,1%
Жалпы активдер	-	737 998,2	737 998,2	0,0%
Негизги каражаттар	-	211 035,2	211 035,2	0,0%
Өз капиталы	-	491 494,3	491 494,3	0,0%
Капиталдык салымдар	166 300,0	132 039,9	- 34 260,1	79,4%

Таблицада көрсөтүлгөндөй, 2023-жылга карата бюджеттин киреше бөлүгү 2 761,3 млн сом суммасында пландалган, иш жүзүндөгү киреше - 1 443,2 млн сомду түзгөн, 1 318,3 млн сомго аз, же 52,3%га гана аткарылган. Бул спирттин “Люкс” классынын өндүрүлүшү менен түздөн-түз байланыштуу. Спиртти сатуу планы 2 340,0 млн сом өлчөмүндө белгиленсе, факт боюнча спирт сатуу 1 130,2 млн сомду түзгөн, башкача айтканда 1 209,8 млн сомго аз сатылган, 48,3% деңгээлде аткарылгандыгын билдирет.

Талдоо көрсөткөндөй, “Люкс” класстагы спиртти сатуунун төмөндөшү 2023-жылы эң ири болгон араак заводу – “АЮ” комплекси жабылгандыгына байланыштуу. Белгилей кетсек, “Люкс” класстагы спирттин негизги сатып алуучулары - бул араак жана башка алкогольдук продукцияларды өндүргөн заводдор.

Жогоруда көрсөтүлгөн таблицага ылайык, 2023-жылга карата “КСЗ” МИнин бюджетинин жалпы чыгашалары 1 913,8 млн сом суммасында пландалган, ал эми иш жүзүндөгү чыгашалар 1 038,2 млн сомду түзгөн, же 875,6 млн сомго азайган. Чыгашалардын азайышы Ишкананын кирешесинин төмөндөшүнө байланыштуу.

2024-жылы Ишкананын бюджетинин аткарылышы

Беренелердин аталышы	2024-жыл		Четтөө	миң сом
	план	факт		Четтөө, %
Жалпы кирешелер, анын ичинде:	1 774 465,0	1 552 431,2	- 222 033,8	87,5%
Түшкөн акча каражаттары – негизги киреше	1 750 065,0	1 505 165,6	- 244 899,4	86,0%
Спирт сатуу	1 036 345,0	1 045 123,9	8 778,8	100,8%
Эфир-альдегид фракциясынын сатылышы	7 800,0	9 065,2	1 265,2	116,2%

Сивуш майы	120,0	128,7	8,7	107,2%
95% медициналык спирт	251 000,0	246 584,3	- 4 415,7	98,2%
Көмүр кычкыл газы (CO ₂)	9 300,0	15 540,5	6 240,5	167,1%
Спирт калдыгы (барда)	22 500,0	23 257,2	757,2	103,4%
арак	423 000,0	165 465,9	- 257 534,1	39,1%
Башка негизги ишмердүүлүктөн түшкөн киреше	24 400,0	47 265,6	22 865,6	193,7%
Техникалык кайра иштетүү	21 600,0	14 473,2	- 7 126,8	67,0%
Материалдарды сатуу	800,0	647,0	- 153,0	80,9%
Башка (ар түрдүү) кирешелер	2 000,0	32 145,4	30 145,4	1607,3%
Жалпы чыгашалар	1 448 783,0	1 229 813,1	- 218 969,9	84,9%
Операциялык чыгашалар	1 445 033,0	1 215 601,7	- 229 431,3	84,1%
Чийки зат сатып алуу	909 933,0	691 714,6	- 218 218,4	76,0%
Айлык акы	232 300,0	174 136,4	- 58 163,6	75,0%
Сыйлык (премия)	56 700,0	30 112,1	- 26 587,9	53,1%
Газ үчүн төлөм	158 200,0	159 628,0	1 428,0	100,9%
Административдик чыгашалар	56 000,0	120 933,6	64 933,6	216,0%
Операциялык эмес чыгашалар	3 750,0	14 211,5	10 461,5	379,0%
Таза пайда же чыгым	293 113,8	297 344,8	4 231,0	101,4%
Алынган кредиттер	-	634 000,0	634 000,0	0,0%
Жалпы активдер	-	2 053 971,8	2 053 971,8	
Негизги каражаттар	-	1 089 238,1	1 089 238,1	
Өз капиталы	-	1 324 755,3	1 324 755,3	
Капиталдык салымдар	185 700,0	896 096,1	710 396,1	482,6%

Таблицада көрсөтүлгөндөй, 2024-жылга карата бюджеттин киреше бөлүгү 1 774,5 млн сом көлөмүндө пландалган, иш жүзүндөгү кирешеси - 1 552,4 млн сомду түзгөн, 222,0 млн сомго азайган, же киреше бөлүгү 87,5%га аткарылган.

Белгилей кетсек, бюджеттин 87,5%га аткарылышы спирттик продукцияны (арак) өндүрүү жана сатуу боюнча планда 423,0 млн сом каралган, иш жүзүндөгү аткарылышы 165,5 млн сомду түзүп, 257,5 млн сомго азайган, же 39,1%ын түзөт.

Алкохолдук продукцияны өндүрүү жана сатуу планынын аткарылбагандыгынын себеби - 2024-жылдын 18-апрелинде “КСЗ” МИге Чүй облусунун Сокулук районунда жайгашкан мурунку “АЮ” ЖЧКсынын карамагындагы арак заводу өткөрүлүп берилген.

Белгилей кетсек, 2024-жылдын август айында арак продукциясын бөтөлкөгө куюу линиялары ишке киргизилген. 2024-жылдын алты айында 3 625 388 бөтөлкө арак куюулган, анын ичинен 884 367 бөтөлкө өздүк продукция үчүн, ал эми 2 741 021 бөтөлкө арак продукциясын куюу кызматтары үчүн колдонулган.

Ошондой эле, 2023-жылга карата Ишкананын таза пайдасы 371,5 млн сом болсо, 2024-жылы таза пайда 297,3 млн сомду түзүп, 74,2 млн сомго азайган. Таза пайданын азайышы Сокулук филиалынын (арак заводу) өндүрүштүк участогунун кошулушуна байланыштуу, Ишкана күтүлбөгөн чыгымдарды төлөгөн, жалпы суммасы 148,4 млн сомду түзгөн, анын ичинде: эмгек акы – 57,0 млн сом; спирт – 70,1 млн сом; электр энергиясы – 9,6 млн сом жана башка чыгымдар – 11,7 млн сом.

КР Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик мүлктү башкаруу агенттигинин 2024-жылдын 15-апрелиндеги № 326-п “Чарбалык ишеним укугунда мүлктүк комплексти өткөрүп берүү жөнүндө” буйругунун жана 2024-жылдын 17-апрелиндеги кабыл алуу-тапшыруу актысынын негизинде, Чүй облусунун Сокулук районунда жайгашкан арак заводу Ишкананын түзүмүнө өткөрүлүп берилген.

Өндүрүлгөн продукция боюнча

2023-жылга карата Ишкананын бюджетинин аткарылышы боюнча отчетуна ылайык, негизги ишмердүүлүктөн түшкөн киреше жалпысынан 1 390,6 млн сомду түзгөн, анын ичинде:

- спирт сатуу – 1 130,2 млн сом;
- эфир-альдегид фракциясы – 7,6 млн сом;
- сивуш майы – 115,9 миң сом;
- 95% медициналык спирт – 222,8 млн сом;
- көмүр кычкыл газы – 7,5 млн сом;
- спирт калдыгы (барда) – 22,3 млн сом;
- башкалар – 52,0 миң сом.

2023-жылда өндүрүлгөн продукция:

сом						
№	Аталышы	Өлчөө бирдиги	Чыгарылышы (дал)	31.12.23 -ж. карата калдык	Чыгарылышы (даана)	Дүң баасы (салык сыз)
1	Жогорку тазалыктагы ректификатталган (ЖТР)спирти	дал	489016	2199		
	Өздүк продукция / Өз өндүрүш	дал	442258			1115
	Техникалык кайра иштетүү	дал	46757			
2	Люкс спирти	дал	642561	124901		1292
3	Медициналык к спирт 95%, 100 мл	дал	103290	1268780	10329080	24,5

	Медициналы к спирт 95%, 5 л	дал	895	1273	1790	612,7
	Медициналы к спирт 75%, 1 л	дал	2578	3666	5156	411,7
4	Эфир-альдегид фракциясы	дал	30341,7	3107,6		265,5
5	Сивуш майы	тонн	3000	730,2		43,5
6	Көмүр кычкыл газы	тонн	264	20,8		27830
7	Спирт калдык бардасы	дал	63022			

2024-жылга карата негизги ишмердүүлүктөн түшкөн киреше жалпысынан 1 505,2 млн сомду түзгөн, анын ичинде:

- спирт сатуу – 1 045,1 млн сом;
- эфир-альдегид фракциясы – 9,1 млн сом;
- сивуш майы – 128,7 миң сом;
- 95% медициналык спирт – 246,5 млн сом;
- көмүр кычкыл газы – 15,5 млн сом;
- спирт калдыгы (барда) – 23,3 млн сом;
- арак – 165,5 млн сом;
- башкалар – 47,2 миң сом.

Даяр продукциянын бекитилген преysкуррантына ылайык, төмөнкү баалар бекитилген:

(сом)

№	Аталышы	Өлчөө бирдиги	Чекене баа	12% КНС	1% САС(НСП)	Сатуу баасы
1	Люкс спирти	дал	1292	155,04	12,92	1460
2	ЖТР спирти	дал	1115,04	133,80	11,15	1260
3	Этил спирти 95%	шт.	24,78	2,97	0,25	28

2024-жылдагы өндүрүлгөн продукция:

сом

№	Аталышы	Өлчөө бирдиги	Чыгарылышы (дал)	31.12.24-ж. карата калдык	Чыгарылышы (даана)	Дүң баасы (салыксыз)
1	ЖТР Спирти	дал	395924	39818		
	Өздүк продукция / Өздүк өндүрүш	дал	363215			1115
	Техникалык кайра иштетүү	дал	32709			

2	Люкс спирти	дал	695770	81388		1292
3	Медициналык спирт 95%, 100 мл	дал	96712	1177460	9671280	24,5
	Медициналык спирт 95%, 5 л	дал	5745	5968	11491	612,7
	Медициналык спирт 75%, 1 л	дал	2422	3038	4844	411,7
4	Эфир-альдегид фракциясы	дал	34370	5472		265,5
5	Сивуш майы	тонна	5580	3151		43,5
6	Көмүр кычкыл газы	тонна	528	12,5		27830
7	Спирт калдык бардасы	дал	65800			
8	Арак		181762	586994	3625388	

Таблицада көрсөтүлгөндөй, “КСЗ” МИнин негизги ишмердүүлүгү этил спиртин, жогорку тазалыктагы ректификацияланган спиртти (ЖТР) жана “Люкс” классындагы спиртти өндүрүү болуп саналат.

Бүгүнкү күндө буудай данынан өндүрүштүк кубаттуулугу суткасына 5 000 дал, ал эми патока-мелассадан өндүрүштүк кубаттуулугу суткасына 6 400 далды түзөт. Өндүрүштүк кубаттуулук боюнча жылына өндүрүлгөн спирттин жалпы көлөмү 2 000 000 далга чейин жетиши мүмкүн.

Даяр продукцияны иш жүзүндө өндүрүү төмөн болгон, тагыраак айтканда, 2023-жылы спирт өндүрүү 1 131 667,83 дал, ал эми 2024-жылы 1 091 695,29 дал түзгөн, бул четтөө продукцияга болгон суроо-талаптын болушуна байланыштуу.

Медициналык 95% спиртин 100 мл өндүрүү боюнча өндүрүштүк кубаттуулугу суткасына 120 000 даанага чейин жетет, медициналык спирт куюу цехи толук жүктөлгөндө жылына 25 000 000 даанага чейин куюуга болот, иш жүзүндө медициналык спирт өндүрүү 2023-жылы 10 329 080 даананы, ал эми 2024-жылы 9 671 280 даананы түзгөн. Өндүрүштүн толук көрсөткүчтөрүнүн көлөмүнө жетишпестигинин себеби, Кыргызстандын аймагында фармакологиялык жана алкогольдук продукцияларды куюучу ишканалардын, ошондой эле атайын керектөөчүлөрдүн медициналык 95% 100 мл спиртке болгон муктаждыгынын азайышы болуп саналат. Мындан тышкары, медициналык спиртти сатуу дарыканалар аркылуу, врачтын рецепти боюнча гана берүү киргизилгендиктен кыскарган.

Кызматкерлердин штаттык ырааттамасы жана эмгек милдеттемелери боюнча

“КСЗ” МИнин кызматкерлеринин штаттык ырааттамасы 2023-жылга 299 бирдикте, ал эми 2024-жылга 516 штаттык бирдикте Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик мүлктү

башкаруу боюнча мамлекеттик агенттиги менен макулдашылып, Ишкананын директору тарабынан бекитилген.

Аныкталды/корутунду

Аудит тарабынан “КСЗ”МИде эмгек келишими менен жалданган кызматкерлер төмөнкүдөй кызмат орундарында көп убакыттан бери иштей тургандыгы аныкталган: 2 штаттык бирдик – директордун кеңешчиси, 1 штаттык бирдик- сатып алуулар боюнча адис (консультант) жана 1 штаттык бирдик – дизайнер. Бирок, бекитилген штаттык ырааттамада көрсөтүлгөн кызмат орундары каралган эмес.

Ошол эле учурда, кызматкерлерге эмгек акылар төмөнкүдөй белгиленген: сатып алуулар боюнча адиске (консультант) – 100,0 миң сом, директордун кеңешчисине – 100,0 миң сом жана дизайнерге – 90,0 миң сом, же Ишкананын жетекчилигинин деңгээлинде белгиленген.

Ишкананын штаттык түзүмүндө мамлекеттик сатып алуулар боюнча бөлүмүндө 5 адис иш алып барат.

Ошондой эле, эмгек келишимдеринде кызматкерлердин так аныкталган функциялары, милдеттери жана жоопкерчиликти көрсөтүлгөн эмес, бул болсо иштин натыйжалуулугун жана эффективдүүлүгүн камсыздабайт.

Мындан тышкары, Ишкананын директорунун орун басарларынын эмгек келишимдеринде дагы так функциялар, милдеттер жана жоопкерчиликтер белгиленген эмес, башкача айтканда, персоналды башкаруу, финансылык көзөмөл, өндүрүш процессин уюштуруу ж.б. багыттар боюнча жоопкерчиликтердин зонасы так көрсөтүлгөн эмес.

Директордун орун басарларынын жоопкерчилигинин бөлүштүрүлбөгөндүгү, башкаруунун сапатынын жана жоопкерчиликтин төмөндөшүнө алып келиши мүмкүн, бул кийинчерээк өндүрүмдүүлүктүн көрсөткүчтөрүнө таасирин тийгизет, ошондой эле Ишкананын ишинин терс натыйжалуулугуна алып келет.

Сунуштама:

- иштин өндүрүмдүүлүгүн жана эффективдүүлүгүн жогорулатуу, ошондой эле директордун орун басарларынын жоопкерчилигин күчөтүү максатында, Ишкананын директору тарабынан орун басарларынын эмгек милдеттерин жана жоопкерчилик чөйрөсүн так бөлүштүрүү менен кол коюу укугу каралсын;

- мөөнөттүү эмгек келишимдеринде кызматкерлердин функциялары жана милдеттери так көрсөтүлсүн;

- каражаттарды сарамжалдуу жана эффективдүү пайдалануу максатында, эмгек келишимдери боюнча туруктуу негизде иштеген кызматкерлерди күтүүнүн максатка ылайыктуулугу боюнча маселе каралсын.

Эмгек акыга жана башка төлөмдөргө аудит

“КСЗ” МИнин 2023-жылга бюджетинин аткарылышы боюнча отчетуна ылайык, эмгек акы беренеси боюнча 2023-жылдагы факт жүзүндөгү чыгым -

122,9 млн сомду, анын ичинде сый акылар 25,7 млн сомду түзгөн. Ишканада эмгек акыны эсептөө жана төлөө процесси ишкананын жамааттык келишимине жана жумуш убактысын эсепке алуу табелинин негизинде, ал эми сый акылар “Сый акы жөнүндө” жобонун негизинде жүргүзүлөт.

“КСЗ” МИнин 2024-жылга бюджетинин аткарылышы боюнча отчетуна ылайык, эмгек акы беренеси боюнча факт жүзүндөгү чыгым 204,2 млн сомду, анын ичинде сый акылар 30,1 млн сомду түзгөн. Белгилеп кетсек, 2023-жылга салыштырмалуу эмгек акыны эсептөө көлөмү 81,3 млн сомго өскөн. Бул көбөйүү штаттык бирдиктердин санынын өсүшү менен (Сокулук (арак заводу) жана “Идеал-Фарм” филиалынын ачылышы) байланыштуу.

Аныкталды/корутунду

“КСЗ” МИде кызматкерлерге эмгек акыны эсептөө жана төлөө бекитилген штаттык ырааттамага жана 2021-жылдын 16-мартындагы Жамааттык келишимге ылайык жүргүзүлөт. Бирок, Ишкананын кызматкерлерге эмгек акыларды төлөө боюнча аныктоочу тартиби жок, тактап айтканда кызматкерлердин айлык маянасынын негизделген эсептөөлөрү жүргүзүлбөйт.

Сунуштама

Мекеменин өзгөчөлүктөрүн жана муктаждыктарын эске алуу менен, кызматкерлердин эмгек акысын төлөө тартиби иштелип чыксын.

Аныкталды/корутунду

Ишканада сый акыларды эсептөө жана төлөө “Сый акы жөнүндө” жобого ылайык жүргүзүлөт. 2023-жылга сый акылар боюнча эсептөөлөр жана төлөмдөр - 25,7 млн сомду, ал эми 2024-жылга 37,6 млн сомду түздү.

Жобого ылайык, сый акыларды берүү кызматкерлерге кварталдын, жарым жылдыктын жыйынтыгы боюнча, жылдын жыйынтыгы боюнча иштин натыйжалары боюнча, ошондой эле кызматкерлер тарабынан өндүрүштүк көрсөткүчтөрдү, даяр продукцияны сатууну, өндүрүшкө жана сатууга кеткен чыгымдарды азайтууну кемчиликсиз аткарган учурда, ошондой эле майрамдарга карата жүргүзүлөт.

Буга карабастан, иш жүзүндө сый акыларды эсептөө жана төлөө мамлекеттик жана кесиптик майрамдарда гана жүргүзүлөт. Белгилей кетсек, сый акынын өлчөмү эмгек акы төлөө фондунун 13,7%ын түзөт (эмгек акы төлөө фонду - 174 136,4 миң сом), башкача айтканда жылына 37,6 млн сом. Ошону менен бирге, 30-40 күндөн ашык иштебеген кызматкерлерге сый акы берилген учурлар аныкталды.

Сунуштама

Каражаттарды натыйжалуу пайдалануу жана эмгек өндүрүмдүүлүгүн жогорулатуу максатында, адилет баалоо үчүн сый акыларды эсептөө жана төлөө “Сый акы жөнүндө” жобосуна ылайык, кварталдын, жарым жылдыктын, жылдын жыйынтыгы жана иштин натыйжалары боюнча жүргүзүлсүн.

Аныкталды/корутунду

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги № 258 токтому менен бекитилген “Оор жумуштар жана зыяндуу, же эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө” жобонун 5-пунктун бузуу менен, “КСЗ” МИнин жооптуу кызматкерлери тарабынан жумуш орундарын аттестациялоо боюнча тиешелүү уюштуруу иштеринин комплекси жүргүзүлбөстөн, Жамааттык келишимдин 3.3-пунктуна ылайык, “КСЗ” МИнин кызматкерлерине эмгек акыларга зыяндуу шарттар үчүн 25% кошумча төлөмдөр: 2023-жылы 494,6 миң сом, 2024-жылы 766,4 миң сом өлчөмүндө жалпы 1 261,0 миң сом суммасында эсептелип төлөнгөн.

Мындан тышкары, Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин 100 жана 114-статьяларынын (аудит мезгилинде юридикалык күчүндөгү) талаптары сакталбастан, иш берүүчү тарабынан жазуу жүзүндө сунуш (“КСЗ” МИнин директорунун буйругу) берилбей, кызматкерлер жумуш убактынын ченемдүү узактыгынан тышкары иштөөгө тартылган.

Натыйжада, Жамааттык келишимдин 3.5-пунктуна ылайык, 2023-жылы 343,7 миң сом жана 2024-жылы 369,9 миң сом, жалпы 713,6 миң сом иш мөөнөтүнөн ашыкча иштегендиги үчүн төлөмдөр эсептелип төлөнгөн.

Сунуштама:

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги № 258 токтому менен бекитилген “Оор жумуштар жана зыяндуу, же эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө” жобосунун талаптары, жумуш орундарын аттестациялоо боюнча тиешелүү уюштуруу иштеринин комплексин жүргүзүү бөлүгүндө так сакталсын;

- Кызматкерлерди жумуш убактысынын ченемдеги узактыгынан тышкаркы ишке тартуу Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин 57-беренесинин талаптарына ылайык жүргүзүлсүн.

Сатып алуу жол-жоболорунун талаптарынын аткарылышы

2023-жылга карата сатып алуулардын планына ылайык, товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуулар боюнча 185 конкурс өткөрүлгөн, жалпы суммасы 949 552,4 миң сомду түзгөн, тактап айтканда:

- түз ыкма менен - 12 конкурс суммасы 56 096,4 миң сомду;
- чектелбеген (ачык) ыкма менен - 42 конкурс, суммасы 860 510,9 миң сомду;
- эки пакеттик ыкма менен - 1 конкурс, суммасы 7 319,9 миң сомду;
- жөнөкөй сатып алуу ыкмасы менен - 130 конкурс, суммасы 25 625,2 миң сомду.

Өткөрүлгөн конкурстар боюнча 7 392,1 миң сомдук келишимдер түзүлгөн.

2024-жылга карата планына ылайык товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуулар боюнча 343 конкурс өткөрүлгөн, жалпы суммасы 293 201,7 миң сомду түзгөн, тактап айтканда:

- түз ыкма менен – 18 конкурс, суммасы 26 764,3 миң сом;
- чектелбеген (ачык) ыкма менен – 16 конкурс, суммасы 84 111,6 миң сом;
- эки пакеттик ыкма менен – 9 конкурс, суммасы 102 647,5 миң сом;
- жөнөкөй сатып алуу ыкмасы менен – 300 конкурс, суммасы 79 678,3 миң сом.

2023-жылга товарлар, жумуштар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуулар боюнча пландалган сумма 1,7 млрд сомду түзгөн, иш жүзүндө - 949, 5 млн сомго сатып алынган, же 55,8%ды түзөт. Ошол эле учурда, 2024-жылга пландалган 3,0 млрд сомдун ичинен факт жүзүндө сатып алынган товарлар, жумуштар жана кызмат көрсөтүүлөр - 293,2 млн сомду, же 9,8%ды түзөт.

Аныкталды/корутунду

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин” 8-главасынын 38-пунктуна ылайык, сатып алуулар планын түзүүдө заказчы сатып алынуучу товарлардын, жумуштардын, кызмат көрсөтүүлөрдүн жана консультациялык кызмат көрсөтүүлөрдүн пландаштырылган наркын аныктоо үчүн рынокту талдап, баштапкы сатып алуу планы пландаштыруу мезгилинен мурдагы жылдын аягына чейин баштапкы бюджеттин негизинде түзүлөт жана бекитилет, ошондой эле веб-порталга жайгаштырууга милдетүү. Демек, сатып алуулар боюнча жылдык план мурдагы жылдын аягына чейин бекитилиши керек. Бирок, Ишкананын сатып алуулардын 2023-жылга карата планы 2023-жылдын 16-январында №02-2/4/1, 2024-жылга карата 2024-жылдын 9-январында бекитилген.

Товарлар, жумуштар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу боюнча конкурс өткөрүүдө, мамлекеттик жана муниципалдык ишканаларга тиешелүү Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин” жана 2024-жылдын 12-июнундагы №03-5/58/1 буйругу менен бекитилген “КСЗ” МИнин сатып алууларды уюштуруу жана жүргүзүү эрежелеринин талаптарын бузуу менен жүргүзүлгөн, рынокту талдоо жүргүзүлбөйт, натыйжада товарлардын, жумуштардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн реалдуу баасы такталбайт.

Мындай учурда, сатып алуулар боюнча адистер бааларды мониторинг кылуу катары, сатуучулардан келген коммерциялык сунуштамаларды гана кабыл алышат, бул болсо рыноктук бааларды талдоо катары жетиштүү эмес.

Алсак, 2024-жылы жеке ишкер Д. Чынгышевден эки нөөмөттүк автоунаалар үчүн ички күйүүчү кыймылдаткычтар сатып алынган. Февраль айында Тойота Камри үчүн 175,0 миң сомго (жөнөкөй сатып алуу ыкмасы менен), июнь айында Тойота Авалон үчүн 165,0 миң сомго (котировка суроо ыкмасы менен) алынган.

Аудит учурунда сатып алуулар боюнча адистер рынокту талдоо, ачык булактарды изилдөөнү жана керектүү товарлардын базарда бар-жогун текшерүүнү жүргүзбөгөнү аныкталды. Башкача айтканда, кыймылдаткычтар жеткирүүчүлөр тарабынан берилген коммерциялык сунуштамалардын негизинде алынган. Кыймылдаткыч сатып алуу боюнча өтүнмөдө так кошумча комплекттер белгиленгенбеген жана сатып алууларда конкреттүү техникалык талаптар коюлган эмес. Жеткирүүчү тарабынан берилген коммерциялык сунушта эки түрдөгү кыймылдаткычтар көрсөтүлгөн: биринчи комплектте баасы 175,0 миң сом, экинчи комплектте 140,0 миң сом. Ошого карабай, тандалган комплекттин себеби түшүнүксүз, эгер экинчи комплект сатып алынганда 35,0 миң сом үнөмдөлмөк. Бул Ишкананын каражаттарынын натыйжасыз колдонулушуна алып келиши мүмкүн.

Сунуштама:

-Сатып алууларды жүргүзүүдө Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин” жана 2024-жылдын 12-июнунда № 03-5/58/1 буйругу менен бекитилген “Кара-Балта спирт заводу” МИде сатып алууларды уюштуруу жана жүргүзүү боюнча эрежелеринин талаптары так сакталсын.

- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин”:

- 8-главасынын 38-пунктуна ылайык, баштапкы сатып алуу планы пландаштыруу мезгилинен мурдагы жылдын аягына чейин баштапкы бюджеттин негизинде түзүү жана бекитүү бөлүгүндө талаптары так сакталсын;

- сатып алуулардын планы реалдуу муктаждыктарга жана каралган каржылоого ылайык түзүлүшү камсыздалсын;

- сатып алуулардын натыйжалуулугун, сапатын камсыздоо максатында рынокко талдоо жүргүзүлсүн;
- каражаттардын натыйжалуулугун жогорулатуу максатында, техникалык өтүнмөлөрдү түзүүдө 30-пунктунун 4-пунктчасынын талаптары так сакталсын.

Дебитордук жана кредитордук карыздар боюнча Аныкталды/корутунду

“КСЗ” МИнин кредитордук карыздарынын текшерүүсүндө, товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү жеткирүүчүлөр тарабынан 3 жылдан ашык мөөнөткө карыз катары кайтарылбаган келишимди аткарууну кепилдик камсыз кылуу (ГОИД) жана конкурстук табыштаманы кепилдик камсыз кылуу (ГОКЗ) суммалары 24,1 миң сом суммасында аныкталган.

Кредитордук карыз боюнча Ишкананын бухгалтериясынан алынган маалыматтарга ылайык товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү берүүчүлөр тарабынан акыркы үч жылда жогоруда көрсөтүлгөн 24,1 миң сомду кайтарып берүү жөнүндө суроо-талап келип түшпөгөндүгү аныкталган.

Кыргыз Республикасынын Граждандык кодексинин 212-статьясына ылайык, доонун эскиришинин жалпы мөөнөтү үч жыл менен белгиленген. Жогорудагы сумма үч жылдан ашык убакыт бою талап кылынбагандыктан, аталган кодексин чегине кирет. *Аудиттин жүрүшүндө бухгалтерия тарабынан тиешелүү бухгалтердик жазуу жасалып, 24,1 миң сом Ишкананын киреше бөлүгүндө көрсөтүлгөн.*

Сунуштама

3 жылдан ашык мөөнөттө карыз катары кайтарылбаган келишимди аткарууну кепилдик камсыз кылуу (ГОИД) жана конкурстук табыштаманы кепилдик камсыз кылуу (ГОКЗ) суммалары боюнча аудиттин жүрүшүндө бухгалтерия тарабынан тиешелүү бухгалтердик жазуу жүргүзүлүп, 24,1 миң сом Ишкананын киреше бөлүгүндө көрсөтүлгөндүгү эске алынсын.

Кредиттик каражаттар боюнча

2024-жылдын ичинде “КСЗ” МИ өндүрүштүн өнүгүүсүн жана кеңейишин камсыздоо максатында жалпы суммасы 634,0 млн сом республикалык бюджеттен кредиттик каражаттар алынган. Алар төмөнкүлөрдөн турат:

- 360,0 млн сом жана 185,0 млн сом - Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин кредиттик каражаттары;
- 89,0 млн сом - Кыргыз Республикасынын Президентинин Иш башкармалыгынан кайтарымдуу негизде берилген каржылык жардам.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 24-июнундагы №362-т тескемесине ылайык жана “Идеал-Фарм” ЖЧКнын мүлк комплексин сатып алуу максатында, ошондой эле 31.07.2024-жылдагы №19-04-01/39 кредиттик келишимдин негизинде Кыргыз Республикасынын

Финансы министрлиги тарабынан “КЗС” МИге республикалык бюджеттен 360,0 млн сом өлчөмүндө каражат бөлүнгөн.

Белгиленген сумма максаттуу каражат болуп саналат - “Идеал-Фарм” ЖЧКсына таандык мүлк комплексин сатып алуу үчүн. Бюджеттик кредитти кайтаруу мөөнөтү - бюджеттик кредит бөлүнгөн күндөн тартып 5 жыл, анын ичинде негизги сумманы кайтаруунун жеңилдик мөөнөтү - 2 жыл. Бюджеттик кредитти пайдаланууга пайыздык ставка - жылына 6 пайыз. Кайтаруу графиги 2025-жылдын 15-сентябрынан башталат.

2024-жылдын 31-декабрына карата бюджеттик кредиттин чыгымдык бөлүгү жалпысынан 360,0 млн сомду түздү, анын ичинде:

- 103 512,5 миң сом – жалпы аянты 4190,7 кв.м турак эмес имарат, 426 кв.м тазалоо курулушу, 197,7 кв.м бункер, 264,8 кв.м кампасы жана 1,1525 га жер участогу;
- 187 667,8 миң сом – кыймылдуу мүлк (мебель, өндүрүштүк жабдуу, техника жана товардык материалдык баалуулуктар) тизмеси тиркелген;
- 64 452,1 миң сом – 2074,7 кв. м жалпы аянты бар турак жайлар (недвижимое имущество);
- 4 367,4 миң сом – транспорт каражаттарын сатып алуу.

“КЗС” МИси “Идеал-Фарм” ЖЧКсына таандык мүлктү (турак эмес имараттар, турак жайлар, кыймылдуу мүлк ж.б.) сатып алуулары сатып алуусатуу келишимдерине ылайык жана нотариалдык түрдө документтештирилип ишке ашырылган.

2024-жылдын 18-апрелиндеги №4 кайтарымдуу негиздеги каржылык жардам көрсөтүү келишимине ылайык, Кыргыз Республикасынын Президентинин Иш башкармалыгы тарабынан “КЗС” МИге 89,0 млн сом каражат бөлүнгөн. 2024-жылдын 4-июлундагы №437 төлөм тапшырмасы менен ишкана 89,0 млн сом сумманы толугу менен Кыргыз Республикасынын Президентинин Иш башкармалыгынын эсебине кайтарып берген.

2024-жылдын 8-июлундагы №19-04-01/34 кредиттик келишимге ылайык, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги тарабынан “КЗС” МИге республикалык бюджеттен 185,0 млн сом кредиттик каражат бөлүнгөн.

Бюджеттик кредиттин максаттуу пайдаланылышы - алкогольдук жана спирт камтыган продукциянын өндүрүү жана жүгүртүү боюнча заводду ишке киргизүү. Кредитти кайтаруу мөөнөтү - бөлүнгөн күндөн тартып 3 жыл, анын ичинде негизги сумманы кайтаруунун жеңилдик мөөнөтү - 1 жыл. Кредитти пайдаланууга пайыздык ставка жылына - 6 пайыз.

Алкоголдук жана спирт камтыган продукцияны өндүрүү заводун ишке киргизүү боюнча кредиттик милдеттенменин аткарылышы(01.09.2025-ж. карата):

№	Чыгымдардын аталышы	Чыгымдар (миң сом)	Максаттуу пайдаланылышы	Эскертүү
1	Акциз салыгын төлөө	112635,6	колдонулду	
2	Акциздик марканын номиналдык баасын төлөө	3152,9	колдонулду	

3	Айыл Банкынын акциздик маркаларды берүү кызматтары	128,9	колдонулду	
4	ЖАК «Альфа Телекомго» маркировка үчүн төлөө	814,8	колдонулду	
5	ЖЧК «Джун Син Пластикке» капкактар үчүн төлөө	5393,1	колдонулду	
6	ЖЧК «Даймонд Гласс» бутылка үчүн төлөө	24183,9	колдонулду	
7	ЖЧК «Даймонд Гласс» капкактар үчүн төлөө	2262,4	колдонулду	
8	ААК «Учкунга» этикеткалар үчүн төлөө	6410,5	колдонулду	
9	Төлөмдөрдү өткөрүү боюнча банк кызматтары үчүн төлөө	15,9		
10	Спирт сактоочу резервуарды алмаштыруу		30000,0	Сатып алуу процесси
	Бардыгы	154 998,0	30 000,0	

Таблицада көрсөтүлгөндөй, республикалык бюджеттен бөлүнгөн кредиттик каражаттар алкоголдук жана спирт камтыган продукцияны өндүрүү жана жүгүртүү боюнча заводду ишке киргизүүгө пайдаланылган. Спирт сактоочу резервуарды сатып алууга каралган 30,0 млн сомдук пайдаланылбаган каражат бар. Резервуарды сатып алуу боюнча сатып алуулар бөлүмү үч жолу конкурс өткөргөн.

Транспорттук каражаттарды эксплуатациялоо боюнча

2023-жылдын 31-декабрына карата Ишкананын балансында 12 бирдик автотранспорт каражаттары катталган, алардын ичинен 4ү иштен чыккан абалда турат. Берилген отчетторго ылайык, 2023-жылы транспорттук каражаттарды тейлөөгө (запастык бөлүктөргө) жалпы чыгымдар 597,9 миң сомду түзгөн.

2024-жылдын 31-декабрына карата ишкананын балансында 18 бирдик автотранспорт каражаттары бар, алардын ичинен 5и иштен чыккан абалда, транспорттук каражаттарды тейлөөгө (запастык бөлүктөргө) болгон чыгымдар 1 210,5 миң сомду түзгөн.

Аныкталды/корутунду

Кыргыз Республикасыны Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы № 231 токтому менен бекитилген “Ишкердик субъекттеринин, коммерциялык эмес уюмдардын (бюджеттик мекемелерди албаганда) бухгалтердик эсебиндеги документтердин жүгүртүлүшү жөнүндө” Жобонун 3-главасынын 13-пунктунун талаптары сакталбайт, Ишканада баштапкы эсептик документтер толтурулган эмес, тактап айтканда Ишканада автотранспорт каражаттарынын бөлүктөрү бузулганда дефекттүүлүк актылар түзүлбөйт,

мындан тышкары, запастык бөлүктөр орнотулгандан кийин орнотуу актылары да түзүлбөйт.

Сунуштама

Автотранспорт каражаттарын тейлөөгө каралган каражаттарды негизсиз эсептен чыгаруу тобокелдигине жол бербөө максатында, Ишкананын эсепке алуу саясатында ТМБны эсептен чыгаруу тартибин чагылдыруу менен, товардык-материалдык баалуулуктарды эсептен чыгаруу ырастоочу документтерге (дефекттүүлүк жана орнотуу актыларына) ылайык жүргүзүлсүн.

Командировкалык чыгымдар, отчеттуу адамдар менен эсептешүү

Командировкалык чыгымдардын факты жүзүндөгү суммалары: 2023-жыл үчүн – 31,9 миң сомду, 2024-жыл үчүн – 69,6 миң сомду түзгөн.

Кыргыз Республикасынын чегинен сыртка командировкалык чыгымдардын факты жүзүндөгү суммалары: 2023-жыл үчүн – 268,8 миң сомду, 2024-жыл үчүн – 1 296,4 миң сомду түзгөн.

Аныкталды/корутунду

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы № 471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтомунун 1-пунктунун талаптары сакталбастан, жол кире чыгымдардын ырастоочу тиешелүү документтери жок төлөнүп берилген.

“КСЗ” МИнин кызматкерлери тарабынан жол киреге кеткен иш жүзүндөгү чыгымдардын суммасы билеттер жана кассалык чектер жок эсептен чыгарылган.

Командировкалык чыгымдардын ашыкча төлөнүшү 2023-жылы 7,3 миң сом, 2024-жылы 91,1 миң сомду түзүп, жалпы сумма 98,4 миң сомду түзөт.

Аудиттин жүрүшүндө жана аяктагандан кийин ашыкча төлөнгөн командировкалык чыгымдардын суммалары 25.09.2025-ж. №№289,290,291; 26.09.2025-ж. №№293,294,295; 29.09.2025-ж. №№299,300,301; 30.09.2025-ж. №№303,304,305,307,308,309; 12.11.2025-ж. №354 кассалык кириш ордерлери менен Ишканада кириштелди.

Сунуштама:

- Ашыкча төлөнгөн командировкалык чыгымдардын 3,2 миң сом суммасындагы калдыгы жооптуу кызматкерлерден калыбына келтирилсин.

Аудит, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын аудитору У.А. Жумагуловдун жетекчилиги алдында, башкы мамлекеттик инспектор Б.Т. Ногойбаев жана мамлекеттик инспектор У.А. Бекмурзаев тарабынан жүргүзүлдү.

Аудитор

У.А. Жумагулов